

Inleiding

Willem Alexander is jarig. – allemaal een mooie Koningsdag gehad?

- Sinds 2013 onze koning: bevestigd met een eed

Rechtbank

- Een eed – ‘ik spreek de waarheid’ – God is mijn getuige
- Zware eed/gelofte
- Blijk je toch gelogen te hebben, dan heb je meineed gepleegd – ernstig, strafbaar

Vorige week over het huwelijk gehad: Belofte met God en gemeente als getuige

Lezen Mattheüs 5:33-37

Wat is een eed/zweren

Wikipedia

		Voorbeeld van beginwoorden	Bekrachtigingsformule
Confes- sioneel	eed (verleden)	Ik zweer dat ik (niet) heb gedaan ...	Zo waarlijk helpe mij God almachtig
	eed (toekomst)	Ik zweer dat ik (niet) zal ...	Zo waarlijk helpe mij God almachtig
seculier	verklaring	Ik verklaar dat ik (niet) heb gedaan ...	Dat verklaar ik
	belofte	Ik beloof dat ik (niet) zal ...	Dat beloof ik

Willem Alexander geeft door zijn eed aan dat hij zijn taak zeer serieus neemt – en dat hij betrouwbaar en integer is/wil zijn. Blijkt hij niet betrouwbaar en integer te zijn, dan doet hij zichzelf schade, maar feitelijk ook God – hij maakt de eer van God tot schande.

Dat is ook mede de ernst van een scheiding (preek 23 april) – de belofte, in bijzijn van God uitgesproken, waarover Gods zegen is uitgesproken wordt verbroken...

Het Oude Testament

Terug naar het begin

Deuteronomium 5

De wet: de tien geboden:

- Derde gebod - Gods naam niet ijdel gebruiken (vs 11)
- Negende gebod - Geen vals getuigenis afleggen (vs 20)

Deut 6:13, 20

13 Heb alleen **ontzag voor de HEER, uw God**, dien hem en zweer alleen bij zijn naam.

Zweer alleen bij Gods Naam (en niet bij andere goden)– **toon ontzag**

Context van deze tekst:

Geef door aan je Kinderen wat God gedaan heeft – bevrijd uit Egypte – **het gaat over het hele volk**. Het heeft alles te maken met Gods trouw: Verbond met Abraham, verbond met het volk, God is en blijft trouw aan zijn woord – zijn eed.

Het houden van beloften is dus een beginsel dat geldt voor alle mensen, al van voor de wet van Mozes (ook bv Jacob, Genesis 28:20-22) Het heeft direct te maken met het karakter van God en Zijn heiligheid, en ook hier is God ons voorbeeld.

Uitwerking voor het volk in Leviticus, Numeri en Deuteronomium. Veel toepassingen en uitwerkingen.

Eed

Als-wens/eis- ...

Dan zal ik de Heer-belofte-

- Vaak uitgesproken in nood of in benauwdheid (Gen 28:20-22 – Jacob bij Betel, belofte Bij de steen een huis voor God bouwen en tienden afstaan; Jona 2:10 – Jona in de buik van de vis)
- Of bij een sterk verlangen naar iets (1 Sam 1:11 – Hannah verlangt een zoon; 2 Sam 15:7-12 Absalom naar Hebron)

Je belooft God iets – daarom ook de nadruk om je belofte geen loze belofte te laten zijn en deze in te lossen

Vaak wordt de belofte vergeten omdat deze ondoordacht gedaan is.

(Ondoordachte belofte: Jefta, Richteren 11:30,31)

Verantwoordelijkheid naar God

Een eed zweren/ belofte doen is het op je nemen van een verantwoordelijkheid, zeker naar God toe

Prediker 5:1-6

- 1 *Zeg niet te vlug dat je iets voor God wilt doen. Denk goed na voordat je hem iets belooft. Want God is in de hemel en jij bent hier op aarde. Gebruik dus niet te veel woorden.*
- 2 *Want als je het te druk hebt, krijg je nare dromen. En als je te veel praat, ga je domme dingen zeggen.*
- 3 *Als je God toch iets belooft, dan moet je het ook doen. En je moet het snel doen. God houdt niet van mensen die iets beloven en het niet doen. Houd je dus aan je belofte.*
- 4 *Je kunt beter niets beloven, dan eerst iets beloven en het dan niet doen.*
- 5 *Je moet niet zomaar iets aan God beloven. Want dan beledig je hem. En zeg niet later tegen de priester dat het een vergissing was. Dat zijn dingen waar God kwaad over wordt. Hij kan alles wat je bereikt hebt, weer vernietigen.*
- 6 *Mensen beloven zo veel! Maar als je een belofte doet aan God, moet je je daaraan houden, uit eerbied voor hem.*

Er kleeft dus een verantwoordelijkheid aan een eed – uiteindelijk de eer van God

Met een belofte niet nakomen – laadt je zonde op je, en heb je vergeving nodig, door je beloften niet na te komen ontheilig je God, wees daarom niet traag in het nakomen ervan want het wordt je aangerekend. (Num 30:2, Deut 23:21)

Deuteronomium 23:21-23

- 21 *Als u de HEER, uw God, een gelofte doet, los die dan ook spoedig in. Want hij zal zijn aanspraak zeker laten gelden, en dan wordt uw laksheid u als zonde aangerekend.*
- 22 *Als u echter helemaal geen gelofte doet, valt u niets aan te rekenen.*
- 23 *Maar als u uw woord gegeven hebt, moet u het nakomen; u hebt zelf, uit eigen vrije wil, de HEER, uw God, een gelofte gedaan.*

Verantwoordelijkheid naar elkaar – de gemeenschap

Leviticus 19:12

- 12 *Leg geen valse eed af als je bij mijn naam zweert, want daarmee ontwijdt je de naam van je God. Ik ben de HEER.*

Context van de tekst:

Wees heilig want ik ben heilig (vers 1)

- Offer voor God op de juiste wijze
- Bij de oogst:
 - Graan wat valt en in de uithoeken: laten liggen voor de arme en de vreemdeling
 - Druiven: hetzelfde
- Je buurman niet afpersen
- Loon aan de arbeider tijdig uitbetalen
- Dus ook: niet liegen – relaties onderling gaan stuk

Het heeft te alles maken met het **karakter van God** – heiligheid & barmhartigheid

Leviticus 27

Geloften afkopen – niet nakomen leidt tot schuld

Concrete prijzen (geldbedragen...)

Eed/belofte en hoe er mee om te gaan heeft betrekking op sociale verhoudingen binnen het volk. Het gaat dus naast om God ook altijd om de gemeenschap- de community

Jezus

Farizeeërs maken onderscheid tussen zweren/gelofte doen:

1. bij de naam van God
Ex. 20:7 – tweede gebod 'Misbruik de naam van God niet,
Lev 19:12 Leg geen valse eed af als je bij Mijn naam zweert...

2. bij geschapen zaken (Num 30:3 en Deut 23:22)

Matt 23:16-22

- 16 *Wee jullie, blinde leiders, jullie zeggen: "Wanneer iemand zweert bij de tempel, is dat niet geldig. Alleen wie zweert bij het goud van de tempel, is aan die eed gebonden."*
- 17 *Dwaas zijn jullie en blind, wat is nu van meer waarde: het goud of de tempel die het goud geheiligd heeft?*
- 18 *Zo zeggen jullie ook: "Wanneer iemand zweert bij het altaar, is dat niet geldig. Alleen wie zweert bij de offergave die daarop ligt, is aan die eed gebonden."*
- 19 *Blind zijn jullie, wat is nu van meer waarde: de offergave of het altaar dat de offergave heiligt?*
- 20 *Wie dus zweert bij het altaar, zweert daarbij en bij alles wat daarop ligt.*
- 21 *En wie zweert bij de tempel, zweert daarbij en bij degene die hem bewoont.*
- 22 *En wie zweert bij de hemel, zweert bij de troon van God en bij hem die daarop gezeten is.*

In het eerste geval is de eed bindend

In het tweede geval is het mogelijk de eed terug te trekken want....

In Jezus ogen is dit onheilig gebruik en minachting van God – schenden van Gods eer....

Jezus zegt (vs 34, 35):

Niet zweren bij

- Hemel → troon van God
- Aarde → voetbank van God
- Jerusalem → stad van de Grote Koning = God (Psalm 48:2, Jesaja 61)
- Jouw hoofd → geschapen door God (zelfs over je eigen hoofd heb jij geen macht)

Kortom alles is van God – buiten Hem om kan geen ding bestaan – Alles is van Hem afhankelijk. Als je zweert dan bij God.

Het effect van (overmatig) zweren is dat andere woorden, waarbij geen eed wordt afgelegd, onbetrouwbaar worden. Hoe maakt een discipel van Jezus zich betrouwbaar: Ja=Ja & Nee=Nee
Wees betrouwbaar op grond van je woord, op grond van wie jij bent in het dagelijkse leven.

Jezus **verschuift de focus van de eed naar de bedoeling**: niet het zweren op zich maar het betrouwbaar zijn op zich: het onvoorwaardelijk betrouwbaar zijn.

- God zweert bij zichzelf – Gen 22:16, Psalm 110:4, Jesaja 45:33
- Paulus roept God als getuige aan - Rom 1:9, 2 Kor. 1:23

Het koninkrijk

Context

Dit alles wordt gezegd in de context van **het Koninkrijk – dat er is en nog komen zal**

En het gaat hier om zegen – niet om geluk. Geluk is iets waar je aan kunt werken, wat je kunt bereiken- een staat van zijn.

Zegen is iets waarbij je afhankelijk bent van de ander – van God die jou zegent. Het is een gevolg van iets anders, van een ander, God die aan het werk is in jouw leven – (Tom Wright)

De boodschap is ook hier: **Wees volmaakt**

- Bestaat niet uit het volgen van een lange lijst ethische geboden en regels die plichtmatig gehouden moeten worden
- Maar uit een **karakter** dat gevormd wordt door **overvloedig gevende liefde**

Colossenzen 3:9,10

- 9 *Bedrieg elkaar niet, nu u de oude mens en zijn leefwijze afgelegd hebt*
- 10 *en de nieuwe mens hebt aangetrokken, die steeds vernieuwd wordt naar het beeld van zijn schepper en zo tot inzicht komt.*

*Geschapen naar het beeld van de schepper
Dus lieg en bedrieg niet
Laat je 'Ja' 'Ja' zijn en je nee nee (Jacobus 5:12)*

De uitnodiging van Jezus is **'Volg Mij en de rest komt wel'**

- Ga een relatie aan met Mij en ik zal je leren
- En Hij laat zien dat het niet automatisch gaat, je bent niet een marionet, of een machine, worstel er mee, denk na, en bidt om genade

We hebben Gods gaven nodig om te kunnen leven zoals God vraagt:

- Jezus Verlossingswerk - Hij heeft de wet vervuld
- dat onverdiend is (*vgl het zweren van Petrus voordat de haan kraaide – en Jezus' opdracht op het strand na zijn opstanding*)
 - Zijn woord is meer dan de wet – het is een scheppend Gods Woord het is het Evangelie
 - Een beschrijving van 'Zo ziet het leven 'van bevrijde mensen er uit – staande in het Verlossingsleven
 - Jezus spreekt hier niet tot natuurlijk maar tot verlost mensen
- Gods Geest - De Heilige Geest

Toepassing

- De eer van God is in het geding – gebruik zijn naam niet ijdel
- Wees eerlijk en betrouwbaar - in grote en kleine dingen
- besef: je bent geen marionet –werk aan je behoudenis – Volg Jezus na en werk aan je karakter
- tot opbouw van elkaar – de gemeenschap